

Juni 2022

1 juni

Lavendel, eller snarare brist på lavendel – och ett självsått äppelträd

Vintern har gått hårt åt alla vedartade perenner, inklusive lavendeln. Jag hade ett tiotal plantor i kanten av en av rosenrabatterna, och där har alla utom två strukit med. Uppe invid husväggen har jag också lavendel, och dom har klarat sig bättre. Så när jag beskar dom plantorna passade jag på att ta sticklingar. Det har jag gjort tidigare, tyvärr utan att lyckas. Men skam den som ger sig...

På ett dygn ungefär har vi fått 40 mm regn. Även om det "tjoppar" när man går på gräsmattan och det är väldigt blött bakom växthusen där sparris och hallon står i Bärsån, så var det faktiskt välbehövligt, för det var väldigt torrt.

Potatisen fick sig en riktig rotblöta i precis rätt tid för att det ska bli många knölar och nu hoppas vi att gräset börjar växa också, så vi kan slå före midsommar. Det är väldigt grönt och frodigt i rabatterna och gräsmattan växer så det knakar, vilket är bra för då får jag täckmaterial till grönsakslanden.

Plötsligt dök det upp ett äppelträd invid uteplatsen. Vi har inte planterat det. Någon måste ha kastat ett äppelskrutt där för flera år sedan, och en av kärnorna har grott och växt till ett litet träd. Vi upptäckte det förra sommaren. I år blommar det för första gången och det blir spännande att smaka frukten, en alldeles ny sort, en korsning som förmodligen inte finns någon annanstans. Man ska dock inte ha så stora förväntningar för vildäpplen brukar vara litet sura och sträva. De kan dock tillföra djup till äppelmust. Vi får se hur stort trädet blir. Just nu ser det nästan ut som ett pellaräppelträd. På den plats där det står finns det inte så mycket jord, så vi får hoppas att det anpassar sig till förutsättningarna och förblir litet, så det kan stå kvar. Om det blir för stort kommer det nog att blåsa omkull.

6 juni

Gödsling, utplantering och täckning med gräsklipp

Jag har legat i den senaste veckan för att få ut alla växterna på friland. Igår blev det 15.000 steg, utan den minsta lilla promenad. Saker och ting behöver göras i rätt ordning. Först har jag avhärdat plantorna under fiberduk i två omgångar. Det tar minst 4-5 dagar per omgång. Sen har jag kört bort en massa kärror med välbrunnen gödsel från den gamla gödselstacken bakom fårhuset, f.d. stallet, ner till grönsakslandet och pallkragarna där mjölmajsen skulle stå. Jag har planterat så mycket kål som får plats i grönsakslandet, en odlingslåda vardera av broccoli, vinterbroccoli, kålrabbi ("Superschmeltz," någon annan går inte att jämföra med den), grönkål, röd spetskål och savojkål. Sen har jag gett bort 24 plantor till min svägerska och hennes dotter, och resten har jag planterat i gödselstacken.

Jag har planterat ut mjölmajs, kronärtskockor, gul och grön sommarsquash, vinterssquash, fyra sorters frilandsgurka, buskbönor, dahlior, zinnior, jättenarcisstobak, rosenskära, vit och blå blomman för dagen och två sorters blå leverbalsam.

Sen har jag rensat löklandet och täckt med färskt gräsklipp både där och kring kronärtskockor, squash, sallat och bönor.

Det brukar sägas att majs inte gillar att planteras om, men det märks verkligen inte på mina "Painted Mountain." Eftersom jag sådde tidigare än jag brukar, och mycket tidigare än man brukar rekommendera, behövde dom större krukor, så det fick dom. Som tack har dom växt sig större och kraftigare än någonsin. Dom största är tjockare än min tumme. Det är kul med den här sorten för majskornen har olika färg i samma majskolv, och en del stjälkar är gröna och andra mörkröda.

Det finns redan saker att skörda från växthuset, rädisor, mini pak choi, plocksallat och idag åt vi den första lilla gurkan.

Jag har sått växthusgurkorna också mycket tidigare än man brukar rekommendera. Min tanke är att jag ska hinna med två omgångar under sommaren. Jag ska snart så nästa omgång så plantorna hinner växa sig lagom stora för att kunna ersätta de första plantorna när dom gjort sitt. Jag sådde flera plantor av en konstig tjockskalig gurka som kallas Sikkim-gurka. Den är krispig och god, och tål att lagras. Tyvärr fick de små

plantorna löss, vilket gjorde att de strök med. Jag ska så nya och hoppas att dom hinner bära frukt som mognar.

Meloner och paprika/chili återstår att plantera om i krukor/hinkar i växthuset. Men det är ingen brådska.

Jag sådde två sorters rädisor i växthuset, den vita "Istapp" och den lila-vita "Ametist."

Istapp är vit (förstås) och ser ut som en liten morot. Det är väldigt stark och gör sig nog bäst skivad tillsammans med något annat.

Personligen gillar jag "Ametist" bättre. Den har en väldigt vacker färg och är mycket mildare. Den äter jag gärna rakt av.

Idag var det bara härodlat på tallriken, förutom falafel-bullarna som kommer djupfrysta ur en påse. Till de råa grönsakerna serverades "squash-spagetti" och märgärtor som förvarats i frysen sen förra säsongen, uppiffade med ramlökspesto.

Apropå ramlök förresten, vår ramlök som jag köpte från England och planterade för tre år sedan, blommar nu ☺. Vi har inte plockat något än utan låter den frodas och sprida sig. Ramlök finns på andra ställen. Tack och lov.

När jag jobbar i trädgården gillar jag att lyssna på någon bra podd, helst om odling, så kan hjärna och händer jobba parallellt. Nu har jag hittat en ny som heter Trädgårdstrollets trädgårdspodd. Hon som driver podden bjuder in diverse odlingspersoner och avsnitten handlar ofta om specifika grödor som sparris, rabarber, sötpotatis, morötter, vitlök mm. Inspirerande och lärorikt.

Jag hörde ett avsnitt om dvärgbusktomater som var spännande. Det är alltid kul med folk som nördar in sig på ett specialområde. Inte visste jag att det fanns så mycket att säga om dvärgbusktomater att man kan hålla på i nästan två timmar! Lyssna gärna du också.

<https://poddtoppen.se/podcast/1549187337/tradgardstrollets-tradgardspodd/avsnitt-19-om-dvargbusktomater>

Nästa avsnitt som står på tur handlar om bondebönor, sen kommer dahlior, krusbär, lök, ärtor, kålrot, chili, potatis, fröodling, hasselnötter och mycket mer. Man får tips på dom bästa sorterna och hur man odlar för att få bäst resultat. När dom säger något riktigt bra skriver jag in det i min påminnelse-app i iPhonen, för framtida bruk. Där har jag olika listor för idéer och saker som jag vill komma ihåg. Mycket praktiskt. Om man gillar listor. Och det gör man.

8 juni Ditt och datt

De senaste dagarna har jag fortsatt att plantera ut växter i odlingslådor, urnor, rabatter och på friland. Nu är det bara sötmajsen och några pumpor kvar, och alla paprika/chiliplantorna som ska ha större krukor snart. Jag har rensat fyra odlingsbäddar, täckt med gräsklipp och tömt en tunna med nässelvatten från förra året och gödlat bäddar och växthus med det. Vattnat hela grönsakslandet, gödselstacken och pallkragarna med mjölmajs, tömt odlingskrukor från förra året och städlat både här och där i grönsakslandet. Regnet och värmen har satt fart på växtligheten. Rabatterna är proppade av frodiga växter, träd pioner, aklejer, myskmadra och löjtnantshjärta blommor.

Plantorna i grönsakslandet ser ut att ta sig. Potatis och rabarber växer, bärbuskarna är fulla av kart och några sparrisstjälkar har kommit upp.

Jag tycker min spetskål "Kalibos" är så vacker. Den har mörkgröna blad och röda bladnervar nu. Men när den vuxit färdigt blir huvudena lila-röda. Det är en verklig favorit bland kålen. Både vacker och god.

Årets sju pelargonsticklingar har blivit stadiga plantor. De kommer från en stickling jag fick av Berit, som vi köpte fåren av, för flera år sen.

Den har blivit min favoritpelargon för den är så stadig, har mörkgröna blad och ljusrosa blommor.

Det mesta ser ut att arta sig.

Alla purpurbönor som jag sådde har kommit upp men nästan inga mägärtor, brytbönor och sockerärtor. Jag tycker alltid att mina sockerärtor gror dåligt men fattar inte varför. Sår jag dom för tidigt, så att de ligger och ruttnar i jorden? Borde jag blötlägga dom innan jag sår? Jag får så nya.

Jag gick igenom fröerna idag och har två plastpåsar fulla med fröpåsar som ska sås, de flesta ute men temynta, gurka, butternutsquash och olika sorters basilika behöver litet varmare för att gro, så dom får stå inne på värmemattan.

Rosbuskarna har fått vänta, men med tanke på att det framför allt är döda grenar som ska klippas bort, spelar det inte så stor roll. Man kan klippa bort döda grenar på buskar och träd när som helst på säsongen.

Björne klippte gräsmattan för ett par dar sedan men den har redan vuxit flera centimeter och skulle gott kunna få en omgång till med gräsklipparen.

Regnet satte fart på mygg och sniglar också. Igår fick jag sätta på mig en jacka för att inte bli helt uppäten av myggen (Jag har hört att det är mygg som pollinerar blåbär, så jag får väl vara glad åt att det är så många...) och jag plockade 108 sniglar, de flesta ca 1 cm långa, som hade ätit hål på de små bonbönsplantorna. Idag fanns det bara 6 sniglar där, så det gjorde nytta att plocka igår. Jag ska ta bort alla frodiga nässlor som växer i slänten intill landet, och som säkert är en gynnsam miljö för sniglar. De gör sig bättre som nässelvatten.

15 juni

Krukkyrkogården

Idag har jag rensat "Pionrännan." Det är en rabatt med ett fyrtiotal pioner som stomme, omgivna av andra gammaldags växter som riddarsporre, liljor, aklejoj, jättedaggkåpa, stormhatt, några rosor, nävor, blå bolltistel, solhattar, alpmartorn, kantnepeta, jättevädd och en rugge med iris. Och en stor vinbärsbuske som fanns där när vi flyttade hit för 30 år sedan, och som fått stå kvar eftersom den är frodig och ger gott om bär.

Snart kommer doftpionerna att slå ut och då vill jag gärna att ogräset ska väck så att rabatten visar sig från sin bästa sida. Förut täckodlade jag rabatterna också med gräsklipp, som jag gör i grönsakslandet, men jag tycker det ser så skräpigt ut att jag har slutat med det. De senaste åren har jag gödslat med benmjöl och det verkar göra susen. I år gör jättedaggkåpan verkligen skäl för namnet. Den växer till och med högre än några av pionerna! Och den håller mycket ogräs borta. Jag täcker jorden med täckbark på våren, vilket också motverkar ogräs och gör att det ser litet städat ut.

Ibland går krukor sönder, och om de inte är alltför trasiga försöker jag klistra ihop dom. Men ibland funkade det inte. Dom kan vara vackra ändå och det känns onödigt att kasta dom. (Mina bröder kallar mig för "Hamstern" ...) Så nu har jag skapat en krukkyrkogård. Den blå kukan har en hel tvilling. Vi har haft dom i över 30 år, och det känns trist att kasta den som gått sönder. Jag ska ställa dit den andra kukan också så får de göra varandra sällskap som

16 juni

Slutet gott, allting gott

På morgonen hittade vi ett av fåren liggande på sidan i hagen. Hon kunde inte komma upp själv och när vi hjälpt upp henne var hon riktigt halt på ena bakbenet och verkade svag i båda bakbenen. Jag vet inte om hon hade svårt att komma upp för att hon redan hade problem med bakbenen, eller om det var tvärtom, att hon gjort illa sig för att hon legat tokigt och skadat sig när hon sparkade och försökte komma upp. Hon verkade inte allmänt sjuk utan åt som vanligt. Hon blev bättre framåt dagen men är fortfarande halt. Vi får hålla koll och hoppas att hon repar sig.

Vi har haft fullt upp med höslåttern. Det har varit ostadigt väder med regnskurar så vi har hässjat allt hö på vårt fält. Det är ett styvt jobb. Nu har vi börjat ta in en del av höet, och då vill man absolut inte ha regn. Enligt prognosen skulle vädret vara fint, men hotfulla mörka moln tornade upp sig. Vi fick dock in höet torrt och fint.

Mitt i alltihop gick en stor svärm från en av kuporna. Som väl var hörde jag när den drog iväg och efter en stund hade de satt sig i en hasselbuske som inte var högre än att den gick att nå från en trappstege. Med förenade krafter fick vi ner den och placerade den i en egen kupa.

Tre s.k. "utmaningar" (jag är litet allergisk mot det uttrycket som jag ofta tycker används som ett flåshurtigt sätt att försöka kamouflera verkliga problem) samma dag. Det kunde ha blivit riktigt tråkigt, men slutade bra till sist.

21 juni

Svärmar

Som jag skrev sist så fick vi en svärm från en av kuporna, och några dagar senare var det dags för nästa stora svärm. Den satte sig högt upp i ett träd och svårare att komma åt. Björne är plåtslagare så han är inte höjdrädd eftersom han är van att jobba på tak, men jag tyckte det var obehagligt när han stod tio meter upp i luften på en vinglig stege och försökte skaka ner en svärm med bin i en svärmfångare. Om jag hade varit ensam hemma hade jag nog fått låta svärmen flyga. Men allt gick bra.

Svärmen nr 1 satte sig i hasselhäcken invid grönsakslandet. Den var relativt lätt att komma åt från en trappstege.

Det brukar vara den gamla drottningen som sticker iväg med en hopar arbetarbin. De sätter sig oftast i ett träd eller en större buske i närheten av den kupa de kommer ifrån. Tricket är att fånga in drottningen. Om man lyckas med det så följer alla de andra bina i svärmen med. De känner på lukten var drottningen är. Man kan skaka ner svärmen i en hink som man sen sätter

Drottningen är för stor för att komma igenom gallret, medan arbetarbin kan passera obehindrat. Problemet är att man inte kan urskilja drottningen i en klunga med tusentals bin. Hon sitter nog oftast dold mitt i svärmen. Men efter en stund har antingen merparten av bina krupit ner i hinken – då vet man att drottningen finns där, och man kan flytta över svärmen i en egen kupa. Annars har alla bin flugit upp i trädet igen, och då vet man att man inte fick med sig drottningen, utan att hon är kvar där svärmen satte sig. Då är det bara att börja om igen. Björne fick göra två försök innan han lyckades.

Svärmen 2 satte sig som synes på ett mycket mer svåråtkomligt ställe än svärmen 1.

En stor svärm kan utgöra halva det ursprungliga bisamhället och vara värd 3-4.000:-, så man vill ogärna mista den. Dessutom vill man inte att den ska sätta sig någonstans där den är till besvär för grannarna, i deras skorsten till

Det hände mina svärföräldrar, och dom fick hela vardagsrummet fullt av bin som kom ner genom skorstenen. Det var många år sedan, långt innan vi hade bin. Så man kan undra varifrån dom bina kom... Det är inte så lätt att få upp ett honungsfyllt bisamhälle ur skorstenen heller.

Helst vill man förstås inte att bina ska svärma alls. Det försöker man förebygga genom att se till att dom har gott om utrymme i kupan, genom att riva ev. drottningceller, fast det hjälper inte alltid, om dom har bestämt sig för att svärma, eller att dela samhällen själv innan bina gör det. Olika samhällen kan vara olika benägna att svärma, så det är bra att avla på drottningar från samhällen som inte svärvat.

Risken för svärmar är störst före midsommar, så jag hoppas vi redan fått vår beskärda del för det här året. Vi har aldrig haft två svärmar samma år förr, men våra samhällen är starka i år, så det kanske inte är så konstigt att dom vill dela sig. Nu gäller det att kolla så att det finns parade drottningar i dom samhällen som släppt svärmarna.

24 juni Snittblommor, bortglömda irisar och pelargonsticklingar

Jag har hört att det är väldigt inne i år att odla sina egna snittblommor. Det har jag gjort de senaste 25-30 åren, så jag kan väl äntligen räknas som inne nu – ifall det är någon som bryr sig ☺. Jag brukar så zinnia, rosenskära, sommarmalva bland grönsakerna ute i landet. Ringblommorna sår sig alldeles själva, där dom tycker att det passar. Där kan jag klippa blommor att ta in.

Jag har så många pioner att jag gott kan kosta på mig att ta in några och sätta i vas. De gör sig bra tillsammans med dagdkåpa, kantnepeta och kirskålsblommor.

För typ 15 år sedan köpte jag en hel del irisknölar, men dom har inte blommat som jag ville. Döm om min förvåning när det plötsligt dök upp flera fantastiska gula irisar, som jag inte ens kommer ihåg att jag planterat. Jag blev motiverad och ska försöka få ordning på irisrabatterna igen. Jag misstänker att de inte trivs för att det finns för mycket andra växter kring rötterna. Dom lär gilla att solen kommer åt jorden kring knölarna.

Jag har hittat en perfekt plats åt dem. Dom står på ett gammalt glasbord som jag fått efter min farmor, bredvid köksdörren och under takfot så det inte regnar på dom (blommorna brukar bli förstörda då). Dom står inom synhåll från glasverandan och uteplatsen, så att jag kan njuta av dem både när jag är inne och ute. Supert!

För två år sedan fick jag en pelargonstickling av en väninna. Förra året tog jag sticklingar av den, så nu har jag sju rejäla pelargoner förutom moderplantan. Det är min favorit, för den har stadiga stjälkar, mörkgröna blad och fräscha ljusrosa blommor.

